

Organizacje pozarządowe

W Polsce działa około **120 tysięcy organizacji**, a zarazem wiele Polek i Polaków nie wie, czym one są ani czy działają w ich miejscowościach. Z czego to wynika? Często z tego, że na ogół używa się nazw „**fundacja**” czy „**stowarzyszenie**” (i to rozpoznaje już więcej osób), a nazwa „organizacja pozarządowa” brzmi obco. Chociaż dobrze oddaje ideę „trzeciego sektora” (zaraz i to pojęcie będzie wytłumaczone).

Materiał, który otwierasz, poświęcony jest właśnie „organizacjom pozarządowym” – bardzo ważnym podmiotom działającym w całej Polsce, w dużych miastach, małych miasteczkach i na wsiach. Organizacje – zwykle fundacje i stowarzyszenia - zajmują się pomocą potrzebującym, rozwijaniem zainteresowań, troską o środowisko naturalne. Prowadzą lokalne szkoły i przedszkola, wspierają osoby niepełnosprawne, dbają o przestrzeganie prawa. Organizują festyny, rajdy rowerowe i występy zespołów ludowych. Zajmują się tak naprawdę wszystkim.

Chcesz dowiedzieć się więcej? Przejrzyj poniższy materiał i kliknij w polecane linki – dowiesz się dużo na temat organizacji pozarządowych, ich działań i roli. A może się skusisz na wsparcie którejś z nich? Możliwości jest mnóstwo!

Czym są organizacje pozarządowe?

Formalnie patrząc, to „Osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną (...)

- *niebędące jednostkami sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych lub przedsiębiorstwami, instytucjami badawczymi, bankami i spółkami prawa handlowego będącymi państwowymi lub samorządowymi osobami prawnymi,*
- *niedziałające w celu osiągnięcia zysku”*

Tak określa to **Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie** z 24 kwietnia 2003 r. Całą ustawę możesz przeczytać, korzystając np. z tego linka:

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20030960873>.

W praktyce zwykle są to fundacje i stowarzyszenia – małe, lokalne, specjalistyczne, jak i duże, ogólnopolskie, powszechnie znane. Bo przecież znasz Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy, Polską Akcję Humanitarną czy Fundację Polsat, prawda? To są też organizacje pozarządowe.

A skąd ta nazwa? Żeby podkreślić, że jest to podmiot całkowicie odrębny i niezależny od władzy – rządowej czy samorządowej. Na tę niezależność wskazuje też nazwa „**trzeci sektor**”, opisujący cały ruch pozarządowy. „Pierwszy” to władza, „drugi” to biznes. A „trzeci” - to sektor społeczny.

Organizacje w liczbach i badaniach

Chcesz sprawdzić, czy w Twojej okolicy działają organizacje pozarządowe? I jakie? Skorzystaj z bardzo wygodnej wyszukiwarki organizacji, w serwisie ngo.pl prowadzonym przez Stowarzyszenie Klon/Jawor – www.bazy.ngo.pl

ngo.pl

Zapewne coś znajdziesz, bo organizacji jest bardzo dużo. Pamiętaj, że Około 120 tysięcy. Z badań przeprowadzonych w 2015 roku przez Klon/Jawor wynika, że 49% organizacji działa na terenie wsi lub miast do 50 tysięcy mieszkańców. 34% organizacji działa w sferze sportu, turystyki, rekreacji i hobby, 15% zajmuje się wychowaniem i edukacją, 13% - kulturą i sztuką.

Jeśli chcesz dowiedzieć się więcej na ten temat, wejdź znów na serwis ngo.pl, tym razem do części poświęconej badaniom „trzeciego sektora”. Pod adresem www.fakty.ngo.pl znajdziesz wyniki badań i informacje o obszarach działania, o wielkości zespołów, o budżetach, a także podstawowe informacje o sektorze obywatelskim w innych krajach.

trzeci sektor

Szukając dodatkowych informacji, nawet nie tyle organizacjach pozarządowych, a szerzej, o społeczeństwie obywatelskim, warto zajrzeć do wydawanego do lat pisma Kwartalnik „Trzeci Sektor”. Ukazało się dotąd ponad 40 numerów, w których można znaleźć ciekawe artykuły o aktywności ludzi, instytucjach, regulacjach prawnych, trendach w Polsce i na świecie. Kwartalnik dostępny jest pod adresem www.kwartalnik3sektor.pl.

Wolontariat

Ważnym aspektem działania organizacji pozarządowej jest wolontariat, czyli **nieodpłatna praca świadczona na rzecz organizacji**, wspierająca ich projekty. Wolontariusze i wolontariuszki nie otrzymują wynagrodzenia, za to mogą realizować się przy ciekawych przedsięwzięciach, rozwijać swoje kompetencje, a przede wszystkim – przyczynić się do tworzenia lepszego świata.

Wolontariuszy i wolontariuszek w Polsce są tysiące, sposób ich działania regulują umowy między nimi i organizacjami, ale też wspomniana wcześniej ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, która strzeże praw wolontariuszy (np. porozumienie o wolontariacie, ubezpieczenie NNW i in.).

Jeśli chcesz dowiedzieć się więcej o wolontariacie, koniecznie odwiedź stronę www.wolontariat.org.pl prowadzoną przez Sieć Centrum Wolontariatu, ogólnopolską platformę zrzeszającą regionalne centra wolontariatu, będącą kopalnią wiedzy o wolontariacie, miejscem, gdzie można poznać swoje prawa, ale i znaleźć ofertę współpracy.

Inne źródła wiedzy o „trzecim sektorze”

Powyżej znajdziesz linki prowadzące do ciekawych miejsc w Internecie związanych z organizacjami pozarządowymi. Ale to nie wszystkie warte uwagi źródła. Poniżej znajdziesz listę jeszcze kilku wartych uwagi linków, prowadzących do miejsc, gdzie możesz powiększyć swoją wiedzę o „trzecim sektorze” lub w jakiś sposób zaangażować się w jego działania.

Zajrzyj wszędzie, bo każdy oferuje coś innego!

- **Serwis Ngo.pl** – www.ngo.pl – o tym serwisie już było wcześniej, w kontekście bazy organizacji i danych liczbowych o sektorze. Ale przede wszystkim to największy w Polsce serwis przeznaczony dla osób zainteresowanych tą tematyką, zawierający artykuły, wywiady, analizy, ogłoszenia, porady itd. Nie może go ominąć żadna osoba, która chce dowiedzieć się czegoś więcej!
- Serwis **Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego** – www.niw.gov.pl – strona www instytucji rządowej zajmującej się sprawami społeczeństwa obywatelskiego. Przepisy, regulacje prawne, ale i konkursy dotacyjne dla organizacji.
- **Serwis mojePaństwo** – www.mojepanstwo.pl – sami o sobie piszą, że to „fundament działalności aktywnego obywatela i działacza”; tematyka szersza niż same organizacje pozarządowe, również: bank danych lokalnych, dostęp do informacji publicznej, sposoby wydawania podatków w Polsce, stan środowiska naturalnego i inne działy tematyczne.

Zapamiętaj !

- Organizacje pozarządowe to bardzo ważny „gracz”, skupiający setki tysięcy osób i realizujący wiele pozytywnych działań.
- Fundacje i stowarzyszenia to główna część „trzeciego sektora”, ale nie jedyna – należą do niego też np. ochotnicze straże pożarne czy koła gospodyń wiejskich.
- Każdy Polak i każda Polka może założyć organizację pozarządową, ale chęć i energię do pracy społecznej można też realizować przez wolontariat, czyli nieodpłatne świadczenie na rzecz organizacji pozarządowej lub instytucji.
- Działania „trzeciego sektora” uzupełniają (a czasem i poszerzają) działania sektora „pierwszego” (władza centralna i samorządowa) i „drugiego” (biznesu).